

Liturgy of the Presanctified Gifts

The Liturgy of the Presanctified Gifts can be characterized, without any exaggeration, as the soul or center of all services during Great Lent. The essence of this service is hidden in its name: “Liturgy of the *Pre-sanctified Gifts*.” Therefore, it is different from the liturgies of Sts. John Chrysostom and Basil the Great, in which the Eucharist is prepared. During the Liturgy of the Presanctified Gifts, we bring forth the gifts that were consecrated at a prior liturgy. They are brought forth so that we can be communed and sanctified. In other words, the Liturgy of the Presanctified Gifts is not a “liturgy” in the sense of the other liturgies, rather it is a ritual of Holy Communion.

During Great Lent, a full liturgy is served only on Saturdays and Sundays. The early practice of the Church, confirmed in the canons of the Ecumenical Councils, forbade the serving Divine Liturgy during the weeks of Great Lent, because these days need to be spent in fasting and repentance. Divine Liturgy does not fit into the repentive character of the days of Great Lent. The Liturgy is a Paschal Mystery, a feast of the Church that is filled with joy and spiritual delight.

As witnessed by St. Basil the Great, the faithful during that time had a custom to commune not just on Saturday and Sunday, but also two other times a week – Wednesday and Friday. This leads to the question: how can they commune outside of the liturgy? The answer to this question has already been given: they were able to commune with the gifts consecrated at a previous liturgy. Fasting was understood to be the avoidance of food until the sunset, and communing with the Gifts was the climax of the lenten day. For this reason, during these weekly days communion is given after vespers.

The format of the Liturgy of Presanctified Gifts starts with the beginning of the vespers service and ends with bringing out the Presanctified Gifts and reading prayers before Holy Communion. After Holy Communion is given, prayers are said that acknowledge receiving it. The tie between this service and lent is seen in its individual “sad” character. The Holy Table and Holy Utensils upon which the Holy Gifts lie, are covered with dark colors and the prayers are read with feelings of humility and calmness.

The Holy Liturgy of Presanctified Gifts is one of the most beautiful and touching services of the Orthodox Church. At the same time, it is an important call to frequently receive Christ’s Holy Gifts. Century old voices in this service are heard - the living voice of earlier Church traditions. This voice reminds us that the faithful cannot live in Christ if they don’t always renew their tie with the spring of life, by communing with the Body and Blood of our Lord. For Christ is, according to St. Paul, “our life.” (Col. 3:4).

Protopresbyter V. Potapov

Литургија пређеосвећених Дарова

Литургија пређеосвећених Дарова може се, без икаквог претеривања, окарактерисати као душа или центар великопосних богослужења. Суштина ове службе крије се у самом њеном имену: „Литургија пређе-осећених Дарова“. Према томе, она се разликује од литургија св. Јована Златоуста и св. Василија Великог, у којима се савршава Евхаристија, приношење и освећење светих Дарова. У току „Литургије Велике Четрдесетнице“ приносимо „пређе-освећене“, тј. Свете Дарове који су већ освећени на претоходној Литургији. Ови свети Дарови приносе се како бисмо имали прилику да се њима причестимо и осветимо. Дургим речима, Литургија пређеосвећених Дарова у суштини није „литургија“ попут осталих, већ нарочити обред Причешћа.

У току Великог поста, пуна Литургија служи се само суботом и недељом. Рана пракса Цркве, потврђена канонима Васељенских сабора, забрањује служење светих Литургија током недеље у време Великог поста, пошто ови дани треба да се проводе у посту и покајању. Света Литургија се не уклапа у покајни карактер великопосних дана. Литургија је пасхална Тајна, празник Цркве испуњен радошћу и доховним весељем.

По сведочењу св. Василија Великог, верници тога времена имали су обичај да се причешћују не само суботом и недељом, већ и још двапут недељно - средом и петком. Зато се поставља питање: како су они могли да се причешћујуван Литургије? Одговор на то је већ дат: они су могли да се причешћују светим Даровима освећеним на једној од претоходних Литургија. Тада је пошћење значило потпуно уздржавање од хране до сунчевог смираја, а причешћивање светим Даровима било је врхунац, крај посног дана. Из тога разлога, у ове недељне дане причешћивање се вршико после Вејерња.

Обред Литургија прђеосвећаених Дарова састоји се од вечерње службе, на крају које се износе свети, пређеосвећени Дарови и читају молитве пре Причешћа. Следи Причешће, а потом одговарајуће молитве после Причешћа. Веза узмеђу ове службе и поста огледа се у њеном посебном, „тужном“ карактеру. Света трпеза и свети сасуди у којима се држе свети Дарови, покривени су тамним покровцима. Молитве се читају са осећајем смерности и блакости.

Света Литургија пређеосвећених Дарова једна је од најлепших и најдирљивијих служби Правослане цркве. Истовремено, то је важан позив на чешће причешћивање светим Христовим Даровима. У овом богослужењу одјекује глас далеких векова, глас живог, раног црквеног Предања. Тај глас опомиње да верници не могу да живе живот у Христу ако стално не обнављају своју везу са Извором живота, причешћујући се Телом и Крвљу нашег Господа. Јер, Христос, је, по речивма св. Апостола Павла, „наш живот“ (Кол. 3:4)

протојереј В. Потапов